

POMANJKANJE PREMOGA V VSEH DRŽAVAH.

Vlada je zmanjšala število vlakov in prepovedala izvoz premoga v Evropo. Stavkovni položaj je nespremenjen. Premogariji stoje trdno kot prvi dan. Danes se vrši pravna bitka v Indianapolisu, ki odloči bodočnost stavke.

Splošni položaj stavke.

Položaj je še zmiraj nespremenjen v splošnem. Povsod je najljepši mir. Vladni uradniki v Washingtonu pravijo, da tako mirnega štrajka še ni bilo v Ameriki.

Prošnje za premog prihajajo od vseh strani. Vlada je zope zmanjšala večje število vlakov. Parnikom tujih držav je prepovedano nakladati premog v ameriških lukah. Kurivni upravitelj Garfield pripravlja naredbo za omejitve razsvetljave v mestih, če ne bo štrajk kmalu končan.

Uradni krogi v Washingtonu zanjajo čest, da je Wilson prejel apel od Gompersa za umaknitev sodne prepovedi. Vlada ni do danes storila nobenega koraka v smeri posredovanja med premogariji in lastniki premoga. Včeraj je kabinet zboroval. Najbrž se je posvetoval o korakih, ki jih podzema vlada v zadevi sodne prepovedi, o kateri bo danes obravnavalo zvezno sodišče v Indianapolisu.

Prvi teden velike premogarske stavke je potekel brez kakih sprememb. Stavkarji so trdni kot prvi dan. O vposlednjem stavkocikazu ni nobenih vesti. Danes se odloči pred sodiščem v Indianapolisu, kako bo v bodoče. Ali vnaprej se že lahko ve, da se bo sodišče izreklo proti premogarejem.

Tujezemske ladje ne dobe premoga.

Washington, D. C. — Uradniki se povsod pripravljajo za dolgo stavko, čeprav je upanje, da bo mogoče stavka rudarjev kmalu končana. Na pr. železniška uprava poskrbi takoj, da gre voz premoga v obično, iz katere je prišel klic, da premog primanjkuje. O krajni železniški ravnanju so prešli tudi nalogi, da odpravijo take vlake, ki niso absolutno potrebni. Odkar je prišla rudarska stavka je izšla odredba, da tujezemske ladje ne morejo naložiti premoga. Slišijo se glasovi, da je valed te odredbe prizadetih 210 parnikov v New Yorku, drugi pa trdijo, da ti parniki vseeno ne morejo oditi na morje, ker so zastavkali pristanišni delavci.

Znano ni, kakšni koraki so bili podzeti, da se izravna spor v rudarski industriji, izvedelo se je le toliko, da so Lane, tajnik za notranje zadeve, Wilson, delavski tajnik, in Bernard Baruch, predsednik javnostne skupine, na delu, da se doseže sporazum in da se rudarji vrnejo na delo. Znano je toliko, da so v korespondenčni zvezi z John Lewisom, predsednikom rudarske organizacije, in Thomas T. Brewsterjem, predsednikom podjetniške organizacije.

Stavka je popolna.

Indianapolis, Ind. — Advokati, ki zastopajo rudarsko organizacijo, so že v četrtek predlagali, da se sodnijska prepoved razveljavi. O predlogu bodo razpravljali v soboto na sodišču. Predlog odreja vladi pravico se umetavati v take spore.

Poročila, ki prihajajo v Indianapolis govore, da v umijskih rudnikih povsod počiva delo.

Kako velike so zaloge premoga v Chicago?

Chicago, Ill. — Poročila o zalozah premoga v Chicago se spreminjajo vsaki dan, tako da nišče ne ve, katero poročilo je pravno.

prav resnično. V začetku stavke so poročali, da ima mesto premoga za dva meseca, kasneje so rekli, da zaloge zadostujejo le za dvajset dni, potem za trideset dni, a zdaj poročajo, da zadostujejo za šest in šestdeset dni.

Chicago, Milwaukee & St. Paul železniška družba je odpravila več vlakov, da hrani s premogom.

Rudniški podjetniki v Iowi vztrajajo na starem stališču.

Des Moines, Io. a. — Rudniški podjetniki v tej državi izjavljajo, da so pri volji se pogajati z zastopniki rudarjev, če se rudarji vrnejo na delo. V njihovi izjavi ni nič novega. Pred izbruhom stavke so ravno tako izjavili, da se pogajajo z zastopniki rudarjev, če bo stavka odločena.

Sedem alabamskih mest prosi za premog.

Montgomery, Ala. — Državna komisija za javne potrebe je sprejela apel od sedmih mest za premog. Komisija je apel odredila razstavljanje za južne železnice, ki prevažajo premog.

Premog za kurjavo v šolah Nebraska primanjkuje.

Lincoln, Neb. — Governor prejema pritožbe iz raznih krajev, da pohaja kurivo za šole. Pismo iz Crete pripoveduje, da bo treba ustaviti poduk na Domovnem učilišču, če ne dobe kuriva. Zaloge premoga v Yorku so majhne.

Lewis se boji, da prisluškujejo telefonske pogovore.

Pittsburgh, Kans. — Aleksander Howatt, predsednik štirinajstega rudarskega okraja, je pozval telefonsko Lewisa, predsednika rudarske organizacije, "Pazite, kaj govorite," pravi Howatt, da mi je rekel Lewis, "O, ni prisluškujejo na mojem telefonu."

"Se ne brigam za take reči," je odgovoril Howatt, "povedati le hočem, da so rudarji iz Kansasa 100-odstotno z vami."

VAŽNO ZA JUGOSLOVANE IZ OKUPIRANIH KRAJEV.

Chicago, Ill. — Poštni urad naznanja, da je paketna pošta odprta na Južno Tirolsko, v Trentin, Istrijo, Trst in v tiste kraje v Dalmaciji, ki so zasedeni po italijanski armadi. Poština se uravnava po določbah, ki so določene za paketno pošto z Italijo.

Navadni poštni zavoji in registrirani, tehtajoči do enajst funtov, bodo sprejeti za Čehoslovakiijo (Česko, Moravsko, Šlezko in Slovaški). Poština za en ali en del funta znaša dvajset centov. Vse take pošiljke so poverljive omejitvam v sekciji 180 na strani 174 letne poštne knjige za leto 1919.

Zavoji bodo poslani v New York, da jih od tam pošljejo prek Nemčije na določeno mesto.

Zavoji, ki se ne morejo dostaviti ali ki so bili odklonjeni, se vrnejo nazaj v New York po tridesetih dneh od dneva, ko so bili sprejeti na določeni pošti.

Tekočine, olje, masla, paste in drugi predmeti, ki so podobni tekočinam, ali se radi razlijejo, se pošiljajo po določbah, ki so določene za take pošiljke v Združenih državah.

SPLOŠNA ŽELEZNIŠKA STAVKA V FRANCIJI V PROSLAVO RUSKE REVOLUCIJE.

Pariz, 7. nov. — Francoski železničarji so danes po vsej Franciji ustavili vlake za 90 minut v proslavo obletnice ruske sovjetske revolucije. Francoske oblasti so bile ves dan v strahu, da se morda razvije revolucionarna generalna stavka v Franciji.

PORAZ SUHIH V OMU MORDA ZADRŽI SUŠO.

Ako je prohibicijski amandment poražen, tedaj je proglas ustavne prohibicije neveljaven.

"MOKRI" IMAJO SE VEDNO VEČINO.

Columbus, O., 7. nov. — Število glasov iz sedemdesetih volilnih okrajev v državi Ohio pokazuje, da je predlog za ratificiranje prohibicijskega amandmenta k zvezni ustavi poražen z večino od 9000 do 15,000 glasov. Suhiši se vedno vztrajajo pri svoji erditi, da je predlog sprejet, toda številki nočejo navesti. Izid jannuarja o ostalih prohibicijskih predlogih je tudi še dvomljiv, toda domneva se, da je izpadlo glasovanje v prid suhašev.

Poraz prohibicijskega amandmenta v Ohio ima lahko dalekosežne posledice. Pomožni državni tajnik Polk je v zadnjem jannuarju proglasil, da je 36 držav — med katerimi je tudi Ohio — odobrilo potom svojih legislatur prohibicijski dodatek k ustavi in dodatek k ustavi stopi v veljavo 20. jannarja 1920, eno leto po razglasu. Ljudstvo države Ohio je pa v torek zavrglo ratifikacijo in valed tega ni več 36 držav za dodatek kot je razglasil Polk in prohibicija je radi tega neveljavna. Ako bo državno tajništvo dalo ponovni proglas, mora biti prohibicija odložena še za eno leto.

Razen tega je še deset drugih držav, ki bodo v prihodnjem letu imele splošno glasovanje o ratifikaciji prohibicijskega amandmenta, kakor v državi Ohio, in postavna proklamacija ustavne prohibicije se ne more izvršiti dokler ni glasovanje v vseh dotičnih državah končano. Na ta način se lahko zgodi, da še najmanj dve leti ne bo splošne prohibicije.

TOLIKO, DA NI BILA MIROVNA POGODBA ODKLONJENA!

Washington, D. C. — Senat je skoraj glasoval o mirovni pogodbi brez pridržkov. Če ne bi senator Jones, republikanec, vložil svojega vgovora proti Hitehoockovemu predlogu, ki je predlagal, da se glasuje po imenih o mirovni pogodbi, kakršno je predsednik prinesel iz Pariza.

Voditelji obeh strank sodijo, da bi bila mirovna pogodba odklonjena, če bi prišlo do glasovanja. Nekateri politiki, ki ne verjamejo vsega, kar povejo voditelji, pa trdijo, da stvar o porazu še ni dokazana, in da bi bilo le glasovanje pokazalo, kako senatorji v resnici sodijo o mirovni pogodbi. Bilo je veliko gromenja radi spremembnih pogojev, dejja pa prav nič. Nekateri voditelji so s tako zanesljivostjo prerokovali, da bodo spremembni predlogi sprejeti, kakor da so že sprejeti. Ko je pa prišlo do glasovanja o spremembnih predlogih, so predlogi propadli na glasovanju drug za drugim. Zdaj mnogi senatorji govore, da bodo sprejeti razni pridržki, drugi senatorji pa menijo, da bodo ti pridržki poraženi, kot so bili odklonjeni spremembni predlogi.

Senator Lodge, ki vodi republikansko opozicijo, še vedno izjavlja, da bo poražena tudi mirovna pogodba, če bodo odklonjeni pridržki.

POJASNILO VLADE O BLOKADI RUSIJE.

Vlada ne mara trgovskih stikov z boljševiki, ker se boji njihove propagande.

SEDANJI UKREPI PRENEHAJO Z RATIFIKACIJO POGODBE.

Washington, D. C. — Ameriška vlada je pojasnila svoje stališče glede na blokado sovjetske Rusije. Pojasnilo je prišlo v obliki pisma, ki ga je pisal te dni pomožni državni tajnik W. Phillips senatorju Wadsworthu iz New Yorka, ki je načelnik senatskega odseka za vojaške zadeve. Omenjeni senator je zahteval pojasnila od državnega departamenta, zakaj vlada ne dovoljuje pluti ameriškim trgovskim ladjam v Petrograd, ko pa Združene države niso udeležene pri blokadi sovjetske Rusije. V odgovor je prejel sledeče pismo, ki je bilo objavljeno v senatnem zapisniku.

"Z ozirom na Vaše pismo z dne 20. oktobra 1919, tikajoče se takozvane blokade Petrograda, želim Vas obvestiti, da blokada ne eksistira kolikor se stvar tiče Združenih držav. Toda vlada stoji danes na stališču, da ne sme dovoliti tevažanje ameriškega blaga na ruski teritoriji, ki je pod kontrolo boljševikov, niti ne sme dovoliti plovbe ameriškim ladjam v pristanišče Petrograda, ki je še edina boljševiška luka. To stališče ostane toliko časa, kakor Vam je lahko znano, dokler ne bo ratificirana mirovna pogodba izvenkati ako kongres medtem ne sprejme kakšnega posebnega ukrepa v tej zadevi.

Stališče vlade, da ne sme biti nikakršnih stikov z boljševiki v Rusiji, se opira na dva glavna razloga. Namen ruskih boljševikov je, zanesiti revolucijo po vsem svetu. Poslužili so se vseh priložnosti, da bi inelitalirali propagando v Združenih državah za strmo glavljenje naše sedanje vladne forme. V Rusiji imajo na razpolago veliko zalogo zlata, ki je del prejšnje državne zlate rezerve in deloma obstoji iz rumunske državne zlate rezerve, ki je bila poslana v Moskvo ob času nemške invazije v Rumuniji. Potrebno je torej, da se boljševikom ne da nobena priložnost, da bi pod pretezo trgovine pošiljali v Ameriko omenjeno zlato za propagando na naša in nespamet.

Drugi razlog je, ker boljševiki kontrolirajo distribucijo vseh potrebščin v Rusiji. Vsa trgovina s tujino v Rusiji je "nacionalizirana". To pomeni, da trgovina se ne more vršiti drugače kot direktno z boljševiško vlado. Boljševiki tudi vzdržujejo sistem diskriminacij v razdeljevanju živil že od jeseni leta 1918. Prebivalstvo je razdeljeno v kategorije po poklicih in in razredih in ljudje dobe toliko in doliko odmerka in pri tem gledajo boljševiki, da čimprej uničijo srednji razred. Živila, ki jih prejema rdeča armada, zavzemajo po poročilu v boljševiških uradnih glasilih trikrat večjo mero, kot pa razne kategorije civilnega prebivalstva. Nemogoče je torej, da bi Amerika pošiljala živila in druge potrebščine v Rusijo, s katerimi bi se potem vzdrževal program politične opresije.

Vlada se zaveda, da je v boljševiški Rusiji mnogo nedolžnih ljudi, ki trpe materialno pomanjkanje. Zadnji sponzlad je bil na-rejen pokus, da se pomaga tem ljudem potom nevtralne komisije pod vodstvom dr. Namena. Pokus je ponesrečil, kajti boljševiki niso hoteli ustaviti bojev, kakor se zahtevalo od njih kot absolutni predpogoj. Državni departament je pozneje razmišljal, kako bi se dalo pomagati ljudstvu v centralni Rusiji, ne da bi se pomožna sredstva mogla zlorabiti v politične svrhe in za destrukcijo enega razreda, ali do danes še ni nobenega projekta. Kljub temu vlada še vedno posvečuje svojo pozornost temu problemu.

Istočasno so že storjeni koraki.

WILSON, ZOPET ZDRAV, JE PLANIL V BOJ ZA MIROVNO POGODBO.

Washington, 7. nov. — Predsednik Wilson je danes postal zopet aktiven. Imel je konferenco s senatorjem Hitehoockom glede mirovne pogodbe. Končno glasovanje o ratifikaciji pogodbe pride morda na vrsto prihodnji teden. Danes je bila debata o mnogih pridržkih.

OFICIJELNI MIR JE KAKOR JEGULJA.

Zdaj je odločen za drugih 90 dni; Nemčija je dobila nov ultimatum.

MORA PREJ ZADOSTITI PREMIROVNI POGOJEM.

Washington, 7. nov. — Državni departament je včeraj objavil protokol, ki ga je zavezniški vrhovni svet v Parizu poslal Nemčiji dne 1. novembra. Iz protokola je razvidno, da se zaveznikom nikakor še ne mudi, da bi proglasili takozvani uradni mir, to je da bi izmenjali z Nemčijo ratifikacijo mirovne pogodbe, čeprav je pogodba že ratificirana od treh glavnih zavezniških držav.

Protokol se glasi, da mirovna pogodba ne bo veljavna toliko časa, dokler Nemčija ne zadosti vsem obveznostim v popolno zadovoljnost vseh zaveznikov. Te obveznosti so, da Nemčija izroči material kolikor ga še ni izročila v smislu premlirovni pogojev in da naplača zaveznike za potopljene bojne ladje v Seapa Flowa, kakor tudi za podmornike in vojske, ki so bile uničene v Nemčiji po sklenjenem premirju. V Parizu je pozvana nemška komisija, ki bo aranžirala z zavezniki vred podrobnosti omenjenih zahtev. Nemčija mora ugoditi zahtevam v devetdesetih dneh.

Iz tega sledi, da prej pride 31. jannar predno bo mirovna pogodba v veljavi.

NEKATERI MESARSKI MOJSTRI SE ŽE KUHAJO.

Chicago, Ill. — Ko je v Chicago izbruhnila stavka mesarskih pomočnikov, ki sekajo meso na drobno v mesnicah, so mesarski mojstri izjavili ponosno, da se ne ne podajo in nikdar ne priznajo zahtev mesarskih pomočnikov. Ali nekaj mesarskih mojstrov je že pozabilo na svojo slovesno obljubo, kajti po izjavi O'Neill, finančnega tajnika organizacije mesarskih pomočnikov, se je vrnilo že 350 mesarskih pomočnikov na delo, ker so mojstri podpisali pogodbo. O'Neill izjavlja, da tudi druge mojstre kmalu sreča pamet in se podajo.

SPLOŠNA STAVKA V MEXIKI?

Laredo, Meh. — Časniki, ki izhajajo v glavnem mestu, so prinesli vest, da se pripravljajo člani Delavske konfederacije za splošno stavko in čakajo na razglasitve. Listi ne povejo, zakaj je splošna stavka odredjena.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo nestabilno, morda deževno. Nespremenjena temperatura. Severno-vzhodni in vzhodni vetrovi.

Da se pomaga ruskemu ljudstvu v onih krajih, bi bilo izstgani iz rok boljševikov potom sedanjih militarističnih operacij. Zaloga živil, ki imajo zadostovati za prehrano Petrograda skozi mesec dni, je bila že poslana in se nabaja v Viburgu na Finskem; vladna ština korporacija je tudi aranžirala vse potrebno za pošiljke moke v Petrograd za slučaj, da je okupiran, kakor tudi za ljudstvo v severni Rusiji, ki je pod kontrolo demokratične vlade. — William Phillips.

PONOVNA POGAJANJA S SOVJETSKO RUSIJO.

Baltiške države so sopes za mir, ki ga je hotela odvrniti Judeničeva kampanja.

KOLČAK BEŽI IZ OMSKA.

London, 7. nov. — Danes poročajo iz Moskve, da so sovjetske čete porazile Denikina in reokupirale mesto Černigov, 80 milj severno od Kijeva.

London, 7. nov. — Iz Helsinkforsaja javljajo, da se je Judenič po poročilu rešiti del njegove armade, katero so zajele sovjetske čete južno od Petrograda, z velikimi izgubami, toda sovjetska konjenica je popolnoma odrezala njegove čete, ki so pobegnile iz tlačine in Luge. Ponesrečena ofenziva za Petrograd je menda s tem končana.

London, 7. nov. — Iz Moskve poročajo, da so se včeraj vršile veličinske slavnosti po vsej sovjetski Rusiji v proslavo obletnice zmagovite proletarske revolucije. Danes sta pretekli dve leti odkar je padel Kerenski in odkar vladajo delavci in kmetje v Rusiji.

Washington, 7. nov. — Braojavka iz Omska, datirana 31. oktobra, se glasi, da je admiral Kolčak ukazal izprazniti Omsk. Nepridržano uaglo prodiranje boljševikov proti sedetu "vse-ruske" vlade ugroža vse Kolčakov postojanke v okolici Omska. Sibirskete čete, ki so nameravale braniti črto vzhodno od Lina, so se umaknile v smeri proti Kazankovi. Zavezniške misle in ameriška boljševica se je premislila v Leningradu.

London, 7. nov. — Nišja angleška zbornica je ves večer v sredo posvetila ruskemu vprašanju, toda do jasnosti ali kakšnih zaključkov ni prišlo. Poslanei Delavske stranke so ostro napadali vlado valed njene intervenčne politike, ki stane Anglijo toliko denarja, in zahtevali so, da Anglija sklene mir s sovjeti v Rusiji. Polkovnik Malone, liberalni poslanec, ki se je ravno kar vrnil iz Moskve, kjer je preiskal razmere na svojo post, je dejal, da ni tako, kakor so vedno misle in govori o Rusiji na Angleškem. Rekel je, da so boljševiki dobri ekonomski in da so pripravljeni sprejeti kompromisne mirovne pogoje.

Vojni minister Churchill je zagovarjal vlado in popolnoma prezrl Malonejevo poročilo. Dejal je, da Anglija ni sama, ki vodi blokado in vojno proti boljševikom, pač pa kooperira z zavezniki in Združenimi državami, ki so vsi skupaj odgovorni za sedanjo politiko napram Rusiji.

Stockholm, 7. nov. — Judeničeva kampanja za osvoboditev Petrograda je padla v vodo. Podrobna poročila o položaju v Rusiji pokazujejo, da rdeči zmagojejo na vseh frontah kljub temu, da Anglija in Francija na vse načine podpirata bele čete protiboljševiških voditeljev.

Zdaj je prišlo na dan, da je bila kampanja za "padec Petrograda" organizirana v nagli in zadnjem septembru na direktivo zaveznikov z namenom, da se prepreči mirovna pogajanja med sovjetsko Rusijo in Finsko ter baltiškimi državci, ki so se hnela vršiti v oktobru. Kampanja je ponesrečila. Boljševiki niso spali. Vedeli so kaj se pripravljala in mobilizirali so saino v Petrogradu 80,000 mož za obrambo mesta; ko so dobili nekaj izvešanih čet in topništva iz Moskve, so s lahkoto zdrobili Judeničevu ofenzivo.

Danes je položaj tak, kot je bil v septembru, in mirovna pogajanja se bodo nadaljevala. Prihodnji teden se vrši preliminarua konferenca v Dorpatu, katere se udeležijo zastopniki Estonije, Latvije, Litve in Poljske; za konferenco se zanima tudi Finska. Estonija je povabila Litvino in Krasina, zastopnika sovjetske vlade, da se udeležita konference, toda odgovorila še nista. (Nadaljevanje na 2. str. 6. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Septembra 20-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PRODUKCIJA PREMOMA.

Se kadar so rudarji zahtevali povišanje mezde ali zboljšanje delovnih razmer v rudnikih, so premogovniški podjetniki odgovorili, da ne morejo privoliti v zahteve, ker bi morali obratovati rudnike z veliko izgubo. Podjetniki seveda ne pridejo na dan s številkami, da dokažejo svojo trditve, kajti podjetniki se boje pravih števil, kot peklenski križi, ker vedo, da bi številke povedale, da lahko dovolijo v zahteve in da je še ostane prav čeden dobiček.

Poglejmo, kaj govore številke o premogovi ceni in produkciji, in prepričali se bomo, da ima javkanje premogovniških podjetnikov o izgubi, če pristanejo na zahteve rudarjev, jasen namen, prikriti ameriškem ljudstvu resnico.

V rudniku števil. 16 Western Coal Mining kompanije so v novembru 1918 producirali 13,097 ton premoga, kar znese \$42,564.25, če računimo tono nakopanega premoga po \$3.25. To je cena, ki jo je določila vlada za tono premoga pri rudniku. Obratni troški v rudniku znašajo za produciranje tega premoga \$26,533, torej ostane za podjetnike še \$16,031 dobička. V prejšnjih štirih mesecih je družba napravila pri tem rudniku \$94,573.54 dobička. Ako k temu dobičku prištejemo še dobiček petega meseca, se prepričamo, da je podjetnikom ostalo \$110,604.79. Pozabiti ne smemo, da je vlada določila \$3.45 kot ceno za tono premoga. Voznina do Kansas Cityja znaša \$1.40, torej skupaj \$4.65.

V septembru istega leta so pa oglašali v listih, izhajajočih v Kansas Cityju, da stane čerokiški premog v kosih po osem dolarjev tona, v koščkih po \$7.75.

Iz teh cen je razvideti, da trgovci s premogom prejmejo ravno tako lep dobiček kot premogovniški podjetnik, rudar je pa prejel \$1.01 za tono nakopanega premoga. Razlika je ta, da je rudar moral iti pod zemljo in je moral tvegati svoje življenje o trdem delu, da je nakopal tono premoga, med tem ko premogovniški podjetnik in trgovec nista tvegala življenja in sta imela ljudi najete, da so zanj opravili delo.

Zanimivo bi bilo, če bi bilo mogoče dobiti prave številke o produkciji premoga v vseh rudnikih in cenah, ki so jih morali plačati konzumentje za premog, kajti pred sabo bi imeli sliko, koliko dobička so prejeli premogovniški podjetniki in trgovci s premogom. Tako bi se ameriško ljudstvo prepričalo, da rudarjeva mezda ne draži premoga, ampak cene premogu naganja navzgor dobiček, ki ga prejema premogovniški podjetniki in trgovci s premogom.

Kaj jih boli. — Premogarji so naredili "velik greh", ker so se predrznili zastražkati v jeseni namesto spomladi, kakor je bilo v navadi v lepih starih časih. Na spomlad so operatorji še veseli, ako si rudarji vzamejo počitnice, toda zastražkati tik pred zimo, ko je odiranje s premogom v najlepšem cvetju — to je pa preveč. In zato je toliko ropota v vseh ropotarnicah gornjega nadstropja...

Dobra šola. — Ako se delavci ne bodo danes spame-tovali in spoznali, koga je treba voliti, kadar pridejo volitve, tedaj je vse zastoj. Vse reakcionarne sile so na delu, da zdramijo delavce in resnično mora biti slep in gluhi, kdor še spi. Kogar ni zdramila lepa beseda, tega mora zdramiti trda batina, ki danes pada brez usmiljenja po delavskih glavah. Resnično, dobra je šola!

Denarni barometer. — Hearstov urednik Brisbane piše, da bo Jugoslavija kmalu šla v kosce, "ker je nemogoče zlit nesložne Srbe, Hrvate in Slovence v eno državo" in potem bo morala Amerika poslati čete, ki bodo zbijale skupaj razpadajočo Jugoslavijo.

Brisbane je pisal ves čas velike vojne do dneva, ko je Amerika napovedala vojno, da bo Nemčija zmagala. Hearstovi listi bi vsekakor peli vso slavo Jugoslaviji, ako bi bil v ta namen depozitiran ček recimo za \$50,000. Ker pa ni čeka in ker je Italija morda v tem oziru bolj razsipna, mora Hearstov urednik deliti brce Jugoslovanom, ki pa nas prav nič ne bolijo. Hearstov žurnalizem nam je dobro znan. Če imajo vlačuge kakšen karakter, tedaj ga imajo tudi žurnalisti te vrste.

DOPISI.

Waukegan, Ill. — Tukajšnja krajevna organizacija št. 14. JRZ priredi 16. novembra t. l. veselico v zvezi z veliko dramatično predstavo v tukajšnjem "Slovenskem narodnem domu. Vprizori se namreč velika socialna drama "Kato Vranković". Vseled tega opozarjamo že sedaj vse rojake v tukajšnji naselbini kakor tudi v bližnji okolici, da se udeležijo te prireditve v polnem številu. Vedno, kadar je ta organizacija priredila kakšno predstavo ali veselico, ni bilo še nikomur žal vstopnine, katero je plačal. In vsakdo naj bo uverjen, da bo sedaj tudi popolnoma zadovoljen.

V pojasnilo rojakom glede te drame, katere bo vprizorena, hočemo podati kratek oris te socialne drame.

KATO je bil sin ozirnega poslovnjence Ilije Vrankoviča, ki ga je vzela še kot dojenčka v svojo oskrbo od nekega profesorja in svojega intimnega prijatelja, ter ga vzgojil z vso oskrbnostjo po svojem lastnem naznanju. Stari Vranković je bil deželni uradnik in prvi svetovalec bana. Za hrvaškega bana je bil takrat Lajčen, ki je bil tudi izvoljen gospodar v deželi. (Ban je na Hrvaškem isto kot je bil na Kranjskem deželni predsednik.) Zanimal je, kolikor je le mogel, priprosto ljudstvo ter mu odrekal vsako najmanjšo pravico. Pri volitvah priprosto ljudstvo ni melo niti glasu in volilno pravico so imeli le razni grafi in baroni ter veleposestniki. Vseled tega je ban lahko delal, kar je hotel, ker pravih ljudskih zastopnikov itak ni bilo v državnem zastopstvu, ki bi branili ljudske pravice. Vseled tega je ban lahko razpolagal z deželnim gospodarstvom, kakor je hotel. Prodajal je maršakale posestvo ali kako drugo ljudsko lastnino in skupiček vtaknil v svoj žep. Ako je pa ljudstvo zvedelo, da je bilo goljufano in je hotelo povzdigniti svoj glas, tedaj banu ni bilo niti žal ljudske krvi.

V času ko se vrši naša drama, je ban dobil povelje od osrednje vlade, da naj razpiše volitve na podlagi enake in splošne tajne volilne pravice, da bo na ta način prišlo tudi priprosto ljudstvo do svojih pravic in da bodo lahko volili vsi sloji v deželi. In ban je sedaj izpoznal, da so dnevi njegovega pašovanja šteti in radi tega se je upiral z vsemi sredstvi, proti vpeljavi volitev po tem načinu v deželi. Da bi to preprečil, se je poslužil vseh sredstev. Ko je ljudska množica demonstrirala za svoje pravice, je zaukazal policiji, da napade ljudstvo z golimi sabljami in jo razžene.

Ko se je vršil ta politični boj v deželi, se je Kato vračal domov iz vseučilišča v Gradcu, kjer je dovršil svoje študije. Že prej se je odločil, da bo nastopil proti pašovanju banovem z vso svojo mladniško silo in najbolj ugodna prilika se mu je sedaj ponudila. Na poti proti domu je obdržal ljudske shode in govore, kjer je pozivljaj ljudstvo na vstajen boj proti pašovanju banovem in za svoje pravice katere mu je priznala osrednja vlada in katerih izvedbo se je upiral ban z vso svojo močjo. Vse ljudstvo je na strani Katona in ga imenuje svojega odrešenika. Podpira ga v boju s svojimi akrominimi sredstvi. Ban je takoj razvidel, da je Kato njegov največji tekmeč in nasprotnik in zarotil se je da ga uniči. Vedel je, da ga Kato lahko uniči, ako ne nastopi ob pravem času proti njemu. Prišel je delovati, da pridobi stavega Vrankoviča na svojo stran, ki naj vpliva na druge uradnike in tudi na svojega sina ter naj na ta način prepreči sramotni polom njegove vlade. Dokazoval mu je, da bo sramota zadela tudi njega kakor njega samega in da sta oba kriva pri goljufiji ljudskega imetja. Toda ni dosegel pravega vpeha, ker je stari Vranković izprevidel, da ima njegov sin prav in da je že čas, da zadobi ljudstvo svoje pravice ter se reši pijavke in tiranstva banovega. Vseled tega je odrekal banu vsako svojo pomoč. Ko je ban videl, da pri starem Vrankoviću ni dosegel svoje-ga namena je skušal na sleparški način ujeti Katona. Poslušal se je zadnjega sredstva. Povedal je Katonu, da je njegov oče ravno tak sakrivec kot je on sam (Lajčen-ban) in da je ravno tako pomagal pri prodaji nekega gozda, ki je bil last ljudstva in da je njegov oče

ravno tako kriv vseh hudodelstev, katere so se izvršila zadnjih trideset let na račun ljudskega premoženja. Kot dokaz zato mu pokaže neka pisma, ki jih je menda spisal njegov oče. Ko je Kato prečital ta pisma je izpoznal pisavo svojega očeta in tedaj se je pričel v njem hud duševni boj. Kajti na eni strani je videl zatirano ljudstvo, ogoljufano vseh pravic, ki je stezalo svoje roke proti njemu ter ga prosilo, da naj ga nikar ne zapusti v odločilnem trenutku. Na drugi strani je pa videl svojega očeta, ako se nadaljuje s svojim započetim delom za osvoboditev ljudstva, ponižanega, osramočenega, na katerega kažejo s prstom, ki je pomagal goljufati ubogo ljudstvo. Kajti ban je zagrozil, da bo obelodanil vsa ta pisma, ako Kato ne opusti svoje nadaljne agitacije zoper njega. Izprevidel je, ako še nadalje vodi ta boj, da bo obtožil tudi svojega očeta, ki je tako skrbel za njega.

Ta boj se odigrava v drami. Dogodek za dogodkom goni Katona naprej po poti do svojih idealov, dejstvo za dejstvom mu pa govori, da naj nikar ne nastopi proti svojemu očetu. Poleg tega sta mu pa stopila še dve ženski v njegovo življenje. Slavka, njegova nevesta in banova hči Irma. Obe ga ljubijo; ali ljubezen prve se razlikuje od ljubezni druge, kot voda od ognja. Slavica ljubezen je mehka in blaga, dočim je ljubezen druge strastna, vžigajoča.

Kato je pričel omahovati. Ako ravno je bil zmažan in si je z znanostjo pridobil marsikaj, naravna njegova je bila premehka. V najodločilnejšem trenutku si ni mogel toliko raztolmačiti položaja, da bi videl, kaj se lahko zgodi in kaj ne. In tisti hip, ko je bila smaga tako blizu, je on zapustil ljudstvo in sam padel kot žrtev enostranosti in utopije.

Drama je realistična vse skozi in polna življenja in boja in stopnjama zanima gledalce do konca. Vdeležite se te predstave in zasledujte prizore. Ta drama je poučna za nas vse. Predpriprave za vprizoritev so v polnem teku in vaje se bližajo svojemu koncu. Po izvršitvi vajah, se lahko sklepa, da bo vprizoritev jako dobra.

Krajevna organizacija JRZ št. 14 najuljudneje vabi vse Jugoslovane v tukajšnji naselbini in v N. Chicago, Chicago, Kenosha, Racine Milwaukee in Sheboygan, da se udeležijo te predstave v največjem številu. Ako bodo rojaki v teh naselbinah v bodoče priredili kaj sličnega, se bomo tudi mi odavali njihovu pomoč.

Torej na svidenje 16. novembra popoldan ob drugi uri v "Slovenskem narodnem domu." — OD-BOR.

South Fork, Pa. — V tukajšnji okolici smo vsi premogarji na stavki. Delo počiva in koliko časa bo, je odvisno od merodajnih faktorjev, od katerih je odvisno in so izzvali stavko. Upam, da bo pravica zmagala.

Kakor se poroča iz bližnje naselbine St. Michael, so tudi vsi premogarji stopili v stavko 1. novembra. Na delu je menda le kakih deset kompanijskih vslužbenec, ki popravljajo nekatere stvari v rovu. Kopači premoga so pa vsi odločili orodje in zahtevajo priznanje organizacije U. M. W. of America in tudi boljše plačo. Iz bližnjih naselbin, kot n. pr. Windber pa v zadnjem času ni nobenih poročil. Pred nekaj dnevi so nekateri poročali, da bodo tudi tam stopili v stavko ter predložili iste zahteve, kot v žepre omejenim naselbin. Sedaj je pa vse tiho in nikakih poročil več.

V tukajšnji okolici je popolnoma mirno, ker so vsi delavci organizirani v organizaciji U. M. W. of America in dosedaj še ni bilo nobenih izstavev ali najetih kompanijskih hlapcev. — Posredvam zavednim delavcem širom Unije. — Poročevalec.

S pota. Povelil se je od nas naš dober prijatelj Filip Gorup. Le oni, ki so ga poznali, vedo kaj je znjim izgubil slovenski narod. Bil je eden onih redkih, ki so pozabljali svoj lasten blagor v prid svojemu narodu.

Obiskal sem ga pred več meseci v Jolietu, ko je pravkar prihajal iz Chicago od najboljših zdravnikov. Poiskal je vse v svojih močeh, da se ohrani pri življenju, da more še nadalje služiti svojemu narodu.

Bil sem ponovno pri njem desetega oktobra. Ležal je na postelji, brez moči, brez govorice. Le še

duh, ki je ostal sveč do zadnjega trenutka, je deloval z roko na papirju in prvo kar je zapisal je bilo: "Oprostite, da ne morem kakor hočem, verjemi mi, da grozno trpim." Podal mi je obe roki in odšel sem, bilo mi je preveč — solze so zalile moje oči!

Dne 22. oktobra sem bil zopet pri njem — bil je živ in mrtev, duh sveč, a telo je bilo mrtev. Vstal je, da si ogreje roke pri peči. Zalostno me pogleda, češ: "Mrzlo so, mrzve. Pokazal je na okno na šopek cvetlic, katere mu je prinesla prijateljica, češ: "Tudi one vene z mano, ničesar kot smrt poleg Filipa."

Ostal sem pri njem kakke pol ure, zapisal je na kos papirja, da ne more govoriti ter me prosil, da naj mu kaj povem. Moj svet spomin bo košček papirja — njegovi odgovori, le v par besedah je povedal mnogo:

"Če imaš kaj povedati, kar povej — jaz ne morem govoriti. Ti pa lahko torej! Ali bi imel rad kaj za spomin? Charly se vrne kmalu, pravi tako! Me je zelo veselilo, da si prišel — par minut ali pa par ur je vreden. Vedno sem Te rad imel, je premalo sva obdevala, lahko bi več storila skupaj! Kar je, je! Vsi pridete za mano!"

Nato je še vprašal za naslov Terbovec ter Malovrha. Dal sem mu Terbovecga a Malovrhovega sem mu poslal po pošti, nakar sem prejel od njega zadnje njegovo pismo:

Čenjenj:—
Hvala za naslov Mr. Malovrha. Obiskati me ni treba prej — dokler Ti ne pišem. Med tem greš lahko po svojih potih po Zedinjenih državah, kajti klical ali vabil Te ne bom še tako hitro, morda še mesec ne. In pripravljenega tudi nimam še ničesar zate.
Torej le opusti vsak obisk sedaj — ko veš, da mi obiski sami sebi le še škodujejo.
Pa zdrav ostani
Tvoj
Filip.

To so bile njegove zadnje besede in ostale mi bodo v trajen spomin. Rahla ti bodi zemlja, nepozabljeni prijatelj!

Matija Pogorelec.

Oasoda, Colo. — Delavke razmere v tukajšnji okolici so sedaj iste, kot so po drugih premogarskih naselbinah. Na stavki so vsi premogarji in upam, da ta stavka ne bo dolgo trajala in da bo pravica zmagala.

Kakor je že vsem znano v naselbini Ringo, Kans., se je ponesrečil rojak Fred Skato (?), član društva "Biser" št. 223 SNEJ. Zelo bi bilo umestno, ako bi kdo izmed bratov poročal kaj natančnega o ti nesreči. Kajti ponesrečeni rojak je bil zelo priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Sploh bi opozarjal rojake širom Zdr. držav, da bi vesno poročali vsako vest v slovenskih listih, posebno se, ako kateri izmed rojakov ponesreči ali pa umrje. Rojaki se vedno zanimamo eden za drugega. — John M.

DELAVERSKI DELEGAT JE OČ TAL LEVITE JAPONSKI.

Washington, D. C. — Cornelle Martens, delavski delegat iz Belgije, je na mednarodni delavski konferenci obital Japonski, da je skušala preprečiti delavsko organizacijo. Očital je dalje, da je po načinu, po katerem je bil izvoljen delavski kandidat na Japonskem, Japonska prelomila mednarodno dožbo v mirovni pogodbi o svobodni združitvi. Poudarjal je, da ne nasprotuje japonskemu delavskemu delegatu Uhei Mamotu, ampak kritizira le Japonsko, ki je prelomila tozdevno točko v mirovni pogodbi. Mamoto je podpiral in zagovarjal, da se uvede omejitveni delavnik kot maksimalni delovni čas, obenem je pa pobijal izjavo japonskega zastopnika, da se na Japonskem ne more uvesti omejitveni delavnik, ker je še trdnarija v povojih.

OMENJITVE ZA TUJECINOS KI HOČEJO POSTATI AMERIŠKI DRŽAVLJANI.

Washington, D. C. — Zbornišni odesk za naturalizacijo je predložil predlog, v kateri se glasi, da ne more nihče postati ameriški državljan, ki ne zna govoriti in štati angleščine.
Če bo ta določba sprejeta, bo več škodila Ameriki kot koristila. Tako sodijo vsi, ki poznajo sedanjí svetovni položaj.

Inozemstvo.

Haase umri.

Berlin. — Hugo Haase, ki je bil 8. oktobra obstreljen po atentatu na ulici, ko je bil na poti v narodno skupščino, je umrl valed 7. novembra.

Nemški predsednik se je zavaval s strojnimi puškami.

Berlin. — Dne 9. novembra mine leto dni odkar je Nemčija republika. V to svrhu delajo nemški delavci priprave za proslavo preobletnice nemške revolucije. Vlada je pa v skrbeh zaradi te proslave (tista vlada, ki se mora ravno revoluciji zahvaliti za svoje eksistenco!) in se boji, da bodo spartakoveci izrabili ta dan za svoje gibanje. Vseled tega so vsa vladna poslopja v Berlinu zagrajena z ograjami bodoče žlee in stanovanje predsednika Eberta je zaščitovano s strojnimi. Vse parade so prepovedane in slavnosti se smejo vršiti le v dvoranah.

Padanje nemške marke.

Bern, Svica. — Na tukajšnji borzi je padel kurz nemške marke na 14 frankov za 80 mari (malo več kot štiri cente za marko), kurz avstrijske krone pa na pet frankov za sto kron (en cent za krono!).

Ogrska ponovno zahteva, da se ji izroči Bela Kun.

Dunaj. — Ogrska vlada je ponovila zahtevo, da avstrijska vlada izroči Belo Kuna, voditelja bivše ogrske sovjetske republike. Ogrska toplot utemeljuje svojo zahtevo, da je Bela Kun zakrivil umore ogrskih častnikov v Rusiji (1), rumunskih častnikov v Budapešti in gotovih ogrskih "črnavljanov", ki so kritizirali njegovo vlado. Dalje je Kun obtožen, da je razpisal nepostavne (1) davke.

Borci v Galiciji stanujejo v podzemeljskih jamah.

Bern. — Tragične vesti prihajajo iz Galicije. Prebivalci porušeni in požganih mest in vasi v zapadni Galiciji so se nastanili v podzemeljskih brlogih, ker nimajo sredstev za gradnjo novih stanovanj. V neki veliki jami blizu Ptankov se je naselilo 400 oseb, ki mislijo prebiti zimo v jami.

Anglija je prepovedala avtomobile izrom.

Dublin. — Anglijska vlada je odredila, da po 15. novembru ne smejo Irski rabiti in posedovati avtomobilov. Edino, kdor dobi dovoljenje od vojaških oblasti, smi imeti avtomobil.

Parizke kavarne zapre, ker ni premoga.

Pariz. — Oblasti so odredile, da se zapre kavarne v prefekturo Seine o polnoči radi pomanjkanja premoga.

Stavka kovinarjev v Berlinu končana.

Berlin. — Domobranski minister Noske je z oboroženo silo razbil stavko kovinarjev. Vojsko je okupiralo glavni stan neodvisnih socialistov.

FOKOVNA POSLANJA S SOVJETSKO RUSIJO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

V Skandinaviji je splošna opozicija proti zdrženi blokadi sovjetske Rusije, ki jo predlagajo zavzniki, in javno mnenje zdaj je, da mora priti do nekakega sporazuma z boljševiki. Iljajev Branting, vodja švedskih desničarskih socialistov, pravi, da najbolje zdravila proti boljševizmu je mnenji mir in otvoritev ruskih mej.

V Štokholmu se nahaja velika armada častnikov, ki so privreli sem iz vseh strani Evrope, ko so se raznesla poročila, da pade Petrograd. Staneja med častniki je precej komična. Mnogi so le vsprejz spisali "poročila" o razvratih v Petrogradu, ki so jih upeli videti po zamagovitem premeditaciji Judenitvov čet v bi-de glavno mesto Rusije, da ne bodo nabili pri poročanju. Vsa ta "poročila" sveda morajo sedaj poltaviti v mimolaz. Neki angleški reporter je spisal krasni slovo-pjev Judenitvov četam, kako se namreč "pobijajo" vojski kot pavi v svoji vojni uniformi, ki so jih dali Judenitvi, ali to povelje je namreč bil par dni spremeniti v tragični opeo, kako Judenitvi "pavi" kadijo pete Gurini.

Konvencija J. R. Z. v Clevelandu.

ZAPISENIKI III. ZBORA J. R. Z. V CLEVELANDU, O.

(Dalej.)

CEMU JUGOSLOVANSKA NARODNA ZADRUŽNA ORGANIZACIJA.

Nje namen, kje za kako organizirati, kaj so uspehi.

(Richard Zvertnik, predlagatelj.)

Namen organiziranja jugoslovanske zadrzne organizacije, ki naj služi kot varuh naroda v Ameriki, je sledeči:

1. Organizacija naj vodi vrsto trgovin po vseh mestih in trgih v Ameriki, kjer živi večje število Jugoslovancev.

2. Organizacija naj ustanovi uvožno in izvozno podjetje, v svrhu uvažanja blaga iz Jugoslavije v Ameriko ter obratno, kar bi bilo v veliko pomoč Jugoslaviji v njeni gospodarski krizi ter ji dalo proste roke v gospodarstvu.

Ta organizacija bi bila v korist vsem Jugoslovancem tukaj in doma. Organizacija bi brez dvoma lahko operirala do sto podružnih trgovin v Ameriki, kar bi ji omogočilo cen nakup vseh potrebnih in veliko trgovino na debelo. Organizacija naj bi ustanovila uvožno in izvozno podjetje v Jugoslavijo ter uvažala iz Jugoslavije v Ameriko razno blago, sirovine itd., ter jih prodajala tu; prvič po svojih lastnih trgovinah, potem svoje trgovine na debelo pa tudi ameriškim firmam. Po svojem podjetju v Jugoslaviji bi ji pa bilo mogoče raspuščati vse iz Amerike uvoženo blago.

Že iz razloga, ako hočemo, da naši bratje v domovini kdaj dosežejo gospodarsko svobodo, nam je treba, da se ustavijo ekspanzija in importna družba tukaj v Ameriki. Politična svoboda brez gospodarske ne vredi veliko. Da nam je pa treba ustanoviti tako podjetje na kooperativni podlagi je razumljivo iz sledečih razlogov: 1. V Ameriki nimamo dovolj bogatih Jugoslovancev, da bi jim bilo mogoče ustanoviti privatno podjetje. 2. Prav tako nima Jugoslavija sama dovolj kapitala, da bi ustanovila tako podjetje, ker potrebuje ves svoj denar za rekonstrukcijo industrije. 3. Ako se sami je ne polnostno izvoza in uvoza bodo naši sosedje Italijani izvažali naše blago v Ameriko ter ga prodajali tu za tako visoke cene, da nam ne bo mogoče konkurirati s svetovnimi tržnimi cenami, ki česar ho, sledilo, da bo naša zunanja trgovina tekom malo časa uničena, ker nihče ne bo, da plača za surovine ali drugo blago 400 odstotkov ali celo 500 odstotkov več kakor je vredno. Prav tako bo sledilo, da bo Italija importirala iz Amerike ter prodajala v Jugoslavijo po svojih lastnih cenah brez dvoma a 400 ali več odstotki dobička. Iz teh treh razlogov bi bila Jugoslavija v neprestani gospodarski sušnosti, ker bi ji ne bilo mogoče prodati njenih produktov po cenah ostalih držav.

Nelagodno potrebno je torej, da si ustanovimo narodno zadržno organizacijo, kjer v njej bo edina prava rešitev našega gospodarskega vprašanja.

Organizacija bi se inkorporirala po zakonih Zedinjenih držav ali pa po zakonih kake posamezne države Zedinjenih držav. Delnice naj bi bile po deset dolarjev in dva dolarja pristojnine, a nihče ne more kupiti več kot eno delnico. Pri nakupovanju poslopij bi se lahko poslužili zlatih bondov (gold bonds) z varstvom vknjiženja ter plačili pet odstotkov, namesto, da si izposojujemo denar od bankirjev v take namene. Osebe, ki žele kupiti več kot eno delnico, se bi pri tem lahko poslužile teh bondov. Ako, vsak član Slovenske Narodne Podporne Jednote kupi eno tako delnico bi imeli kapital od \$200,000,00 od 20,000 članov jednote in s pristopnino po dva dolarja \$40,000,000 skupno 240,000,00, poleg tega ti bi si omenjeno kar bi se nabralo pri hrvaških in srbskih organizacijah. Priprani smo lahko, da bi se z lahko dobičila sveta \$500,000,00 od vseh treh narodnostnih jugoslovanskega plemena, kar bi zadostovalo za začetek omenjenega zadrzne podjetja. Vodstvo organizacije bi moralo biti seveda demokratično. Eksekutiva ali izvrševalni odbor naj se voli vsako leto ali vsaki dve leti, kakor tudi uradništvo in to potem konvencije. V mestih ali trgih, kjer bi imela organizacija več kakor 50 članov, bi se morale ustanoviti podružne lokalne organizacije, a v enem in istem mestu sme obstajati samo ena podružna organizacija. Taka lokalna organizacija mora obdržati se je vsaj enkrat v dveh mesecih. Krajevna organizacija bi imela nadzorovati obratovanje trgovine v istem okraju, ako je taka v obratu. Potem krajevne organizacije oglašuje glavni urad organizacije v vseh zadevah, podružniki pa mora skrbeti, da pristopi čim več članov k zadrugi ter poroča glavnemu stani o vseh zadevah tistih se zadruga, kakor o ustanovitvi trgovine ali povečanju iste. Vse itjele kako se lahko zboljša ali poveča že obstoječa zadrzna trgovina naj se poročajo vedno glavnemu uradu. Vsaka lokalna organizacija pošlje delegata na konvencijo, ki se ima vršiti, kakor določajo pravila organizacije. Pri glasovanju ima delegat toliko glasov, kolikor je članov pri zadrugi, katero reprezentira, imeti pa mora vedno za to pooblastilo, na katerem je natančno omenjeno število članov organizacije. Ako pošlje lokalna organizacija dva delegata ima vsak toliko glasov, da glasovi obeh skupaj ne presegajo števila članstva v njihovi lokalni organizaciji. Vse stroške delegatov trpi organizacija, ki jih pošlje. V ta namen naj si obdrži en dolar od dveh dolarjev pristopnine. Lokalne organizacije naj bi imele pravomočje obdavčiti člane z izrednim assessmentom, ki pa ne sme presegati dveh dolarjev na leto. Tak izredni assessment naj služi v pokritje stroškov za vzdrževanje lokalne organizacije.

Najprimernejše mesto za glavni urad projektiramo organizaciji bilo Chicago, ker je središče Zedinjenih držav a ima najboljša prometna sredstva za vse kraje po deželi. Iz tega mesta bi bilo mogoče, da se razpošilja vse blago podružnim trgovinam in to v doglednem času. Uvožno in izvozno podjetje naj bi se seveda ustanovilo v New Yorku, v starem kraju pa v Ljubljani. Najprimernejše je, da se trgovine ustanove prvo le v onih krajih, kjer bi se smelo pričakovati, da se takoj vpiše kakih 300 članov (mesta kakor Cleveland, Pittsburgh, Chicago, Lawrence, Pa. Conemaugh, Pa.) potem čele bi se ustanovile trgovine po manjših krajih. Velikega pomena bi bilo seveda, da se vsa že obstoječa zadrzna podjetja v rokah Jugoslovancev v Ameriki pridružio tej kooperativni organizaciji in prejme vse blago preko njih rok. PREDMET ORGANIZIRANJA JUGOSLOVANSKE NARODNE ZADRUŽNE ORGANIZACIJE BI SE MORAL VZET NEMUDOMA V PRETRES. Zato bi se moralo idejo sprostiti na konvenciji J. R. Z., ki naj vzame stvar dobro v pretres in v slučaju, da se strinjajo delegati z njo in pripoznajo veliko potrebo skupnega dela, naj se naloži glavnemu uradu J. R. Z., da se nemudoma loti dela za uresničenje te ideje.

Ob istem času naj bi se priobčil v vseh slovenskih listih primeren oglas, pojasnjujoč celo idejo, nakar naj bi vsa podporni društva napravila nekake resolucije v katerih izražajo njih mnenja in obenem pojasnijo koliko kapitala bi se lahko nabralo med njimi, oziroma koliko delnic bi kupili.

Prepričani smo lahko, da je med nami dovolj ljudi, ki bi bili v stanu voditi tako organizacijo. Kakor hitro poznajo člani izvrševalnega odbora nekaj o kuligovodstvu, ekonomiji in trgovinskem zakonu, bi bilo mogoče početi s tako trgovino. Izvedence za direktno poslovanje se lahko najame pri National Cooperative Association, kjer imajo razpoložbo vsakovrstnih ljudi, kakršnih bi potrebovali, to je poslovno vodjo, auditorje in kupovalce. Tem bi bilo mogoče, da ustanovimo trgovino po najmodernejšem načinu. Poleg tega pa imamo Jugoslovani laivao bi stih ljudi, ki so izobraženi na dobrih šolah ali pa se še šolajo. Ako je tem ljudem leželo na tem, da se posvetijo dobrotitvi Jugoslovancev tem v resnici leželo na tem, da nam radevolje pomorejo pri našem delu. Razširjenosti organizacije bi brez dvoma opogumilo mnogo naše mladine, ki bi se v zgodnji mladosti posvetila študijem, da posneje prevzame mesto po naših uradih in trgovinah. Na ta način bi nam bilo mogoče, da s časoma operiramo samo s svojimi ljudmi. Ako se narod v goče, da s časoma operiramo samo s svojimi ljudmi. Ako se narod v resnici zainteresira za to idejo ni nikjer povoda ali vzroka, da ne bi uspeli. Ali sicer:

1. Ako je mogoče privatnim trgovinam, da obstajajo, tem bolj je zagotovljen obstanek zadržnih trgovin, ker se gotovo število ljudi dvojnako poveča, da kupujejo vse svoje potrebe pri organizaciji. Ako je sto ojemljev, tedaj je zagotovljen obstoj trgovine, ker se prodaja vse brez izjeme, to je: oblačila, čevlji, hriva etc.

2. Ker bi organizacija posedovala celo vrsto takih trgovin, potem je umerno, da je obstanek se bolj zagotovljen, ker v slučaju, da propade ena, jih je tu še cela vrsta, ki delajo dobiček. Uvozna in izvozna trgovina nam bi seveda prinesla največje dobiček.

3. V slučaju, da organizacija ne bi bila v stanu plačevati začasno obresti, vsem se ni seveda ničesar zgubljene, ker smo si zagotovili, potem zadrzne organizacije, da nam je dobra mera in uter zagotovljen, kar je po privatnih trgovinah vedno v dvomu in ako si preračunamo vsak tak primanjkljaj, nanesse to precejšnjo ceno koncem leta.

4. Pmanenč uspehi bi organizacija seveda pokazala šele v drugem ali tretjem letu svojega obstoja, kar bi vzelo leto dni predno se bi postavila organizacija na dobre trgovske noge. Pri koncu tretjega leta bi morala že plačati do 100% (?) obresti. To je potrjeno po vzgledih drugih zadrž v Chicagu. Nekateri člani v Chicagu smo člani češke kooperativne organizacije, ki je prišla v letu 1917 s 300 člani. Danes posedujejo 3 trgovine z 800 člani. Vse obresti pa plačamo v blaginji, da se poveča trgovina s tem "reinvestiranjem", dočim se nam kreditira svota na naših delnicah. Dividende se razdelje sorazmerno potem koliko kupite v zaših delnicah. Omenjena zadruga ima pa le živila in kljub temu smo prešli več kot sto odstotno obresti koncem leta, tako da ako bi hoteli prodati svoje delnice danes, bi dobili svoje dvakrat toliko kot smo mi plačali zanje.

(Dalej pril.)

POREBUJEMO

POTREBUJEMO izučene slannikarce.

Jamčino stalno delo za vse vrste (braids).

Mi plačamo tudi 19%

vsem delavkam ki, osta-

nejo stalno pri nas na

delu do Velikenoči

Oglasite se pri:

GAGE HAT WORKS

2241 Indiana Avenue,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

IZUČENE DELAVKE ZA HA-
ZUNASTE IN SATINASTE KLO-
BUKE, 44 URNO DELO V TE-
DNU, STALNO IN DOBRA PLA-
CA, PRIDITE PRIPRAVLJENE
ZA DELO K — S. KRAINER CO.
233 W. SCHILLER ST., POL-
BLOKA OD N. W. EL. BLJZO
WELLS STREETA, (CHICAGO,
ILL.).

ŽELITE POTOVATI DOMOV?

Če se imate parobrodni listek
ali ne, pišite ali pa pridite v svo-
jo lastno korist k bančni trvdki
**EMIL KISS, 133 Second Ave.,
New York, N. Y.**

POTREBUJEMO dve dekleti za

splošno hišno delo. Telefon Schen-

ley 1702, naslov: 1067 Devon

Road, Pittsburgh, Pa.

Pazite na vaše prilike.

Navadno prilika trka samo enkrat na vrata. Ravno sedaj je vaša prilika. Poslušajte, da vam povemo nekaj faktov o Lorainu, Ohio. Mesto Lorain je naraslo 50% z ljudmi v zadnjih treh letih. Vsek nov naselink, vsako novo poslopje povzdigne vrednost v Lorainu, O. Dovolj razlogov je za povečanje mesta Lorain. Kakšni so? Mnogi!!! Lorain je veliko industrijsko mesto in središče skoro vseh vrstnih industrij.

To pomenja dovolj dela v raznih tovarnah, prodajalnah, mesnicah, i. t. d. In če vzamemo stvar kakor je, je že danes dosti dela v Lorainu, Ohio! Kar je vse tam je dosti tovarn, livarn, in mnogo drugih industrijskih podjetij v gradnji, skupne vrednosti na milijone dolarjev. Vse to pa pomenja tudi, da se zemljiška vrednost s tem zelo narašča v Lorainu in bode naraščala še nadalje. Mi vam ponujamo, danes eno največjih prilik. Mi vam ponujamo na prodaj stavbišča v sredini mesta samega. Mi vam pomagamo zgraditi vaš lastni dom, tam kjer ste gotovi, da boste lahko primerno živeli in imeli delo, oziroma kjer vam je osigurana bodočnost.

Vi potrebujete samo malo svoto denarja, ker mi smo vredili stvar na tak način in z vsemi ugodnostmi za lahko nadaljno odplačevanje.

To pomeni, da vi si lahko splačate vaš lastni dom, za vaše lastno poslopje, po načinu kot bi plačevali najemnino, ali rent.

Enako lahko je plačevati za vaš lastni dom kot je plačevati rent, ali najemnino komu drugemu, poleg tega vaše premoženje narašča v svoji vrednosti, ker cene gredo gor vsak dan bolj in bolj.

Vsa ta zemljišča so prav v mestu, nihče ni prebogati pa tudi ne pre ubogi, da ne bi mogel dati nekaj na svoje imeje v Lorain, Ohio, kjer cene rastejo z vsakim dnem. Mi želimo slišati od vas kaj mislite k ti stvari ako ste res za interesirani v to kupčijo. Mi vam z veseljem podamo vsa pojasnila in vse informacije brez vsakih stroškov ali obveznosti od vaše strani, samo pišite nam še danes za vsa pojasnila. Pisma naslovite na:

**THE GRAND REALTY COMPANY,
310 UNION BANK BUILDING,
PITTSBURGH, PA.**

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO DRŽAVNO

KONTROLO

RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO,

PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI,

IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

Ki želo potovati v stara domovina, ki želo poslati denar ali kateri

imaje opraviti katerekoli zadevo v stari domovini, naj se obrnejo na

našo banko, ki služi svojim rojakom še preko 2 let v popolno zado-

voljstvo, polnoma in skrupulo.

VSESTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA DOBI vsakdo takoj v materinskem jeziku.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK

141 Washington Street New York, N. Y.

Vi lahko imate najboljši

vrsto domače varjene

CEMU SI BELITI GLAVO—DELAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA.

Naj izvirno poslušajte prijazni glas ki vam govori: "Pivo domače varjeno."

VSTA zadovoljnih odjemalcev naročilo od dva do dva na tisoč, kar je dobro, da j

naka smot pri nabavljanju na tisoč, karstovljen od tisočev met, ki so se dolgo trudili, da

napravijo nekaj nove dobrote na vso.

Naj vam prodajo tega je zelo na kratko omenjeno. Eden nam hode prepovedati

trajno napolniti posodo tega po 1. januarju, 1920, terjo pooblastilo za izdelavo "Pivo

domače varjeno" in se jo bo v celoti. Na opravilo \$1.00 vam pošljemo vse to pripravo in

zamo, ki vam dajo dovolj za polnjenje domačega piva, tako ki ima pivo in skupaj pivo

ki vam pošljemo tudi vse potrebne navodila kako se delo to pivo.

TA POSREDA POKUŠAJ VELJA LE ZA DOBO 30 DNI.

Dovolj to pripravo za 20 centov pivo vam pošljemo za svota \$2.50. Vi si prihranite

\$1.50. Če sedaj je že ni postojalo bi izdelavo posiljenega našega "Pivo domače

varjeno" ali, kar je v resnici le za to, da si naročite domače pivo ali skupaj

naših navodil, ki vam jih pošljemo je to lahka stvar.

Pošljite nam vaše naročilo še danes in hitro pošljete in mi VAM JAMČIMO PO

POLNO ZADOVOLJNOST.

Nato želimo polno razljudnih navodil kako se ima naročiti število piva, vimo in

drugo (načrta, vam pošljemo (poština vrtila) za \$1.00 v gotovim denarju ali

Money Order.

Naravnost vam pošljemo MICHIGAN WHOLESALE HOME BREW SUPPLY CO.

201 FARMWORTH AVE., DETROIT, MICH.

POTREBUJEMO

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincenc Calkar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PODPREDSEDNIK: Anton Hrst, Box 140, Canonsburg, Pa.

TAJNIK: JOHN VERDERBER, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.

UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR.

Joko Ambrožič, predsednik, Box 331, Canonsburg, Pa.

John Underwood, 406 Hay St., Springfield, Ill.

Martin Zelenka, Box 376, Barbours, Ohio.

Joe Radlich, Box 432, Smithton, Pa.

Frank Smrah, 2600 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Pistorich, Box 436, Bridgeville, Pa.

ANTON RADLICH, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šuler, Box 104, Gross, Kans., za Jugoslag.

Lee Kukur, Box 246, Gilbert, Minn., za Jugoslag.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 18617 Wateries Rd., Collewwood, Ohio.

Jakov Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Joe Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calkar, Joka Ambrožič in Matt Petrovič.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Tréelj, Box 161, Lawrence, Pa.

Julka Oves, 242 Englewood, Detroit, Mich.

Joe Bluh, 1191 E. 82. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udevič, 1864 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VROVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6808 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Joka Zvertnik.

POŠTNI — Vse domane pošiljate in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in

glavne uprave, naj se pošljejo na naslov: John Verderber, 2657-59 So. Lawdale Ave.,

Chicago, Ill.

Vse druge bolniške podpore naj se pošljejo Paul Bergerju, tajniku bolniškega odbora

v gl. uradu.

Vse priitbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo M. Petroviču,

predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priitvi na gl. porotni odbor se naj pošljejo na naslov: Joka Ambrožič, Box 331,

Canonsburg, Pa.

Vse priitbe proti uradništvu glasila se naj pošljejo predsedniku tiskovnega odbora

Vincenc Calkarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, nenaslanje, oglaš, naročila in spili vse, kar je v zvezi

s glasilom pošljite, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave.,

Chicago, Ill.

Slovenci, Hrvatje in Srbi

?

? Ste li pri volji prihraniti denar?

?

In v istem času poslati hitro po-

moč vašim sorodnikom, tedaj po-

šljite denar preko naše banke, ker

mi damo največje, najugodnejše in

naši sistem pošiljanja denarja je

najprejstnejši, in naši predstavi-

niki na drugi strani takoj ispla-

čajo denar brez vsakega odbita.

Ena poskušnja vas prepriča in

nikar vam ne bode žal ako nam pi-

šete za nadaljša pojasnila, katere

vam damo dragevolje.

John Nemeth State Bank

1597 Second Ave., cor. 83rd St.,

NEW YORK CITY

NEW YORK

JE SREDIŠČE SVETOVNEGA PROMETA

V VSEH OZIRIH.

Denarne pošiljave — Potovanje v stari kraj — Svojece

in prijatelje dobili in domovine sam — vse to so izvrši

najhitreje in najzanesljiveje v velikem New Yorku s po-

redovanjem v obse znane, nad DVAJSET let obstoječe

ter klasi našim rojakom priljubljene

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE

EMIL KISS

Ta trdika pošlje denar zanesljivo, hitro in po najnižji

Jeklarska Slavka.

Najemniki izvali nemira v Lackawanni.

Lackawanna, N. Y. — Pred tovarno Lackawanna Steel kompanije so odšli na stavkovno stražo delavske žene. Naenkrat je neki najemnik vrzel kamen, da provokira nemire. Komaj je bil vržen kamen, že so deputiji in državni konstablerji udarili na ženske. Po 20-minutnem vrhanju s kletmi na desno in levo po ženskih glavah so seveda deputiji in državni konstablerji ostali zmagovalci nad neoboroženimi ženskami. Očividci izjavljajo, da ob časi carskega režima v Rusiji niso kozaki napadali tako divje ljudstva. Da si so bili kozaki sirovi in neotesani ljudje, a bili so toliko gentlemani, da niso z nagajkami udrihali po ženah.

V Lackawanni je pri volitvah pogorel sedanjí župan in nekateri menijo, da je bil napad izvršen iz maščevanja za poraz na volišču.

Provokaterji so še vedno na delu v South Chicago.

South Chicago, Ill. — V zadnjih dnevih so najemniki in provokaterji povzročili več pretepov. Provokaterji so štrajkarje s psovskimi in grdimi besedami, da so ne le izvalili pretep, ali da so stavarke zavedli, da so odgovorili z nepremišljeno besedo. Tako početje pa dokazuje, da jeklarska podjetnika huda prede ga stavekaze. Vsi teh nesramnih provokacij je bilo aretiranih okoli dvajset stavarjev, od najemnikov ni bil aretiran nobeden.

Kakšni deputiji čuvajo red in mir v South Chicago, govori dejstvo, da je bil eden deputij obsojen na municipalnem sodišču v South Chicago na šest mesecev v prisilno delavnico, drugi pa na petdeset dolarjev denarne globe in sodnijske troške. Trije deputiji pa še čakajo na sodnijsko obravnavo, ker so nekoga štrajkarja tako pretepli, da mogoče podleže poškodbam.

Deputij J. Johnson, ki je bil prvi priveden pred sodnika Hugh Stewartja, je bil obtožen, da je napadel Zigie Zagorskega pred njegovim lastnim domom. Deputij je ustavljal Zagorskega pred njegovim domom in ga je prišel izpraševati. Sledili so argumenti, naenkrat je pa deputij potegnil samokres in oddal strel na Zagorskega. Sodnik je temu čednemu deputiju prisodil šest mesecev prisilne delavnice, kateremu bi prav nič ne škodilo, če bi delal leto dni pokoro v nji.

Drugi deputij A. M. Evans je bil obsojen na petdeset dolarjev denarne globe. Jakob Warshawski, ki ima pohabljenno desno roko, je bil na potu v šolo, v kateri se učil pisati z levico. Evans ga je ustavil in ker je mislil, da ima pred sabo stavarja, mu je ukazal, naj dvigne kviško roki. Warshawski je levico vdičoval počasi, v tem trenutku ga je pa brutalni deputij udaril s tako silo s samokresom po glavi, da ga je pobil na tla.

Trije deputiji so pod ključem, ker so s silo razgnali gručo ljudi, ki se je mirno razgovarjala na ulici. Aretirali so dve osebi, ju naložili na avtomobil in ju tako pretepli v avtomobilu, da sta se onesvestili. Zdravniki izjavljajo, da je John Nadoriski zadobil tako težke poškodbe, da bo težko okrevati.

Take zveri so zaprisežene kot deputiji, katerim je slovesko življenje toliko vredno kot navadna muha. Početje deputijev je postalo tako nemogoče, da so sto teh "gentlemanov" odslovili, ker se je bati, da izvrše še hujše zločine. Od deputijev tudi ni pričakovati drugih činov. V Argu so ugrabili 16-letno ženo in jo odvedli s silo, v South Chicago pa napadajo mirne ljudi in pohabljuje, da zadostijo svojemu zverskemu instinktu. Taki ljudje sodijo za očiščanje, ne pa za čuvanje reda in mira.

Jeklarski trust je napravil eno milijardo profita.

Chicago, Ill. — Fitzpatrick, predsednik organizacije edora jeklarskih in železarskih delavcev, je pred svojim odhodom v New York izjavil, da je United States Steel korporacija napravila nad eno milijardo profita in da lahko prima vse zahteve jeklarskih štrajkarjev, ne da bi radi tega priznanja imela izgubo.

Fitzpatrick je odpotoval v New York, da govori na ljudskem shodu krojačev in šivilj, ki je priče

tek gibanja, da samo organizira krojači in šivilje naberejo med sabo sedem sto petdeset tisoč dolarjev za pomoč jeklarskim stavarjem.

Trustovske izjave postavljene na laž.

Chicago, Ill. — Jeklarski podjetniki pošiljajo s pomočjo svojega informacijskega biroja dan za dnem vesti v časnike, da jeklarske obratujejo normalno. Ali poizvedovanja na trgu so dognala, da delavski življenjski komisarijati napokajo vsaki dan na tone živeža, ki gre v stavkovne okraje, da prehranijo jeklarske stavarke in njih družine. Te poizvedbe dokazujejo jasno kot beli dan, da jeklarski podjetniki lažejo, če izjavljajo, da se stavarji vračajo na delo. Nakupovanje živeža v takih množinah dokazuje, da stavarji vztrajajo v stavki in da so solidarni.

V živčnem komisarijatu na Broadwayju v Garyju so v enem samem dnevu razdelili trideset tisoč hlebov kruha in velike množine slanine, konzerviranega graha, fižola, koruze, mleka in krompirja. V čikaškem distriktu je še dvanajst živežnih komisarijotov, v katerih dele živila stavarjem.

Ptički perejo košuh, pa se ga boje množiti.

Chicago, Ill. — Shermanova privatna detektivska agencija je objavila plačan oglaš v žoltem časopisu, v katerem kliče oprati svoj košuh, ne da bi ga zmočila. Agencija pripoveduje v dolgi tiradi, da se peče le s amerikanizacijo tujezemskih delavcev in da je izvršila lepo delo v vojnem času tudi za vlado. Naveša tudi nekatere izvečke iz pisem, svede imena firm so zamolčana. Zastonj pa kliče v tem zagovoru dokaze, da ni res, kar je izjavil državni pravdnik Hoyne in da niso prošlo soboto polovili njenih uslužbenec, ki so obtoženi raznih zločinov.

Gospodje se zdaj perejo, ali pisma, ki so pisana s črnim na belim, se ne dajo utafiti. To naj si zapomnijo gospodje, ki hočejo zdaj s praznimi frazami izbrisati neustojljive dogodke.

S polgi, napadi na mirne stavarke, s plemenskim in narodnim sovraštvom se ne amerikanizirajo tujezemski delavci. To bi morali vedeti tudi gospodje, ki vodijo privatno detektivsko agencijo.

"Strašnega" Ivanova so našli.

Chicago, Ill. — "Strašnega" Ivanova, tako pripoveduje velebizniško časopisje, so našli. O Ivanovu so svojočamo poročali, da je kemikar in da je izdeloval bombe kar na debelo, ki so jih potem pokladali drugi teroristi kot na pr. farmar sponzadi nadi krompir. Po vesteh v velebizniških listih se je ta "strašni" Alekaj Ivanov mudil v Garyju. In ko je bil ravno tam, so ga oblasti izprašale, kdo je, kam je namenjen, kakaj počenja v Garyju itd. Seveda je Ivanov povedal, da je vegetarijane, ki ne verjame niti v ubijanje živali, še manj pa v ubijanje ljudi. Učenec Leva Tolstega je in povdaril je, če mu dajo potni list, da se takoj vrne v Rusijo.

Tako žalostno je končala povest o "strašnem" esadniku Ivanovu, ki jo je pred tremi tedni sугestralo velebizniško časopisje ameriški javnosti.

SLOVENKE POZOR!

Potrebujemo dekleta za delo v prijazni tovarni, čisto in stalno delo, dobra plača. Pridite osebno na naslov: 2133 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO:

Izučeno deklet ali ženo, ki razume navadno domačo kuhanje in za splošna hišna dela pri mali družini. NI PRANJA. Lepa spahna soba s kopalščem. Dobra plača. Oglasite se na naslov: 908 Sherman Ave., North Side, Pittsburgh, Pa.

POTREBUJEMO TAKOJ!

Nad 16 let staro dekle, ki si razume pri knjigovodstvu, mora znati računati in tudi sprejemati in odgovarjati na telefon. Plača po dogovoru. Ni potrebno, da bi morala imeti ravno rjko šoleko izobrazbo. Katero vesel, naj se oglasi osebno na naslov: 2133 So. Racine Ave., Chicago, Ill. (Nev.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Ljubljanski krojaški mojstri se kaj radi košajo nosijo. Posebno pa jim je že prešla v meso in kri, navada paradržati po gostilnah, kjer se vsi corpore prav dobro zabavajo. Da jim te zabave ne delajo prevelike škode, puste svoje delavce same delati za slabe plače. Za uje se ne zmenijo. Seveda bo pameten človek rekel, da bi bilo boljše, če bi se krojaški pomočniki brigali za blagostanje svojih delavcev, kot pa da iz gole zavisti delajo razne ovadbe na tiste revne krojaške mojstre, ki svoje delavce boljše plačajo.

Stavka tiskarjev v Zagrebu končana. Zagrebaški listi, ki vsled stavke stavcev skoraj teden dni niso izhajali, so 2. septembra znopet izšli. Tipografske organizacije so iz solidarnosti z bančnimi uradniki, ki so bili v stavko za službeno pragmatiko, naložile stavcem, da ne smejo staviti ničesar, kar bi bilo naperjeno proti bančnim uradnikom. Proti temu je nastopilo Hrvatsko novinarsko društvo, ki je zastopalo načelo popolne svobode za tisk. Razen tega so lastniki tiskaren niso hoteli pogajati s stavei o njihovih zahtevah za povišanje plač, dokler stavei ne odstopijo od svoje cenzure. Nato je posredoval sindikalni svet in dosegel najprej sporazum med organizacijo časnikarjev in stavcev tako, da je prva priznala zahtevo, da morajo stavei staviti vse, kar jim izroči uredništvo. Zadnja pogajanja so se končala tako, da dobe kvalificirani delavci po 120 kron več plače na teden, novoizbrani kvalificirani delavci po 80 kron, pomožne osebe po 60 kron in vajenci po 30 kron več na teden. Listi znopet redno izhajajo.

Dve smrtni obsodbi. Mariborska porota je dne 30. septembra obsodila Petra in Pavla Dokel zaradi roparskega umora na Jakoba Fekonji v St. Jurju ob Ščavnici, ki sta mu zadržala enajst smrtnih ran in ga v družbi F. Koebeča, F. Fridava in Jak. Kavčiča oropala, na smrt na vešalih; drugi trije so bili obsojeni na več let teške ječe. Zagovornika obtoženec sta vložila ničnostno pritožbo.

Neureča pri savskem mostu. Na uprednem delu savskega mosta pri Zemunu se je preverčanjujem 30. septembra porušilo sedem jarmov. Poškodovan je bil samo en delavec. Dela so se takoj nadaljevala. Končna dovršitev mosta se vsled tega nemara ne bo zavlekla.

Dunaj bo postal drugi Conav Island. S pomočjo ameriškega kapitala bo postal Dunaj najvselejše mesto na svetu. Ameriški finančniki nameravajo kupiti vse dunajske zabavne prostore ter izpremeniti predmestja v zabavalnišče kot je newyorskí Coney Island.

Policijska ura v Ljubljani bo odslej za gostilne, ob deseti uri zvečer, za kavarne pa ostane dvanajsta ura.

Uslužbeni. Mestne hranilnice ljubljanske se proglašajo za občinske uslužbenice. Zanje se preuredi dosedanja službena pragmatika in to pozneje odobri občinski svet, takrat se jim tudi vstejejo vojna leta kakor občinskim uslužbenecem. Sodr. Koemur pravi, da je nekaka kazen za gibanje teh uslužbenec, ker se očitno poslabšajo njih službene razmere.

V ODGOVOR PROHIBICIJI!

KUHAJ SAM DOMA! Iz našega izvršnega Malta in hmelja napravi lahko vsak sam dobro pivo, katero vas oveseli in okrepi kot v starih časih. 10 galon pijače za \$2.25. Pišite še danes, dokler se lahko polijemo po pošti vas potrebna navodila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročilih damo popust. Frank Ogier, 8401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

NE MENJUJTE

svoj denar, dokler nimate pojasnila glede parobrodskih listov, denarnih polijatev, menije in hranjenja denarja od

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
New York, N. Y.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Opisni M. Sienkiewicz. Poslovni Podravski.

(Modeljanski)

"Sedaj že nisim v Šavli."

Sele pozno zvečer se jim prikaže v daljavi gora, imenovana Saltuvas Kalnas; v njenem vznožju se je razprostiralo mesto. Potom so opazili, do je bilo vse zbegano po vaseh in trgih, skozi katere so potovali. Bržkone se je novica razglasila o zvezi hetmana s Šedi si po vsej žuudi. Semtertje so ljudje povpraševali vojake: je li resnica, da zasedejo deželo Švedje? Po drugod si videl tolpe kmetov zapuščati vasi z ženami, otroki in živino ter hiteli v lesne globeli, katerih je bilo povsod dovolj. Tu pa tam so grdo gledali kmetje vojake, ker so jih očitno smatrali za Švede. Po nekaterih dvorih so jih kar naravnost izpraševali: kdo so, kam gredo? In ko je Kovalski, mesto odgovora, zapovedal umakniti se s poti, nastal je prepri, da so komaj na strel pripravljene puške odpravile drzneže s poti.

Velika cesta, ki drži iz Kovna k Šavli ter dalje k Mitavi, bila je polna voz in kočij, v katerih so se peljale ženske in otroci, hote se skriti pred vojaki v vojvodstvih kurlandskih. V Šavli, kjer je imel kralj svoja posestva, ni bilo nikakih bojnih oddelkov, niti hetmanskih, niti zasebnih, niti kraljevih, pač pa so zagledali jetniki tu prvič oddelek švedskih jezdecev, obstoječ iz petindvajsetih mož, ki so prišli kot prednja straža iz Birže. Tolpe židov in meščanov so se zbirale na trgu ter zijale za tem tujci. Pa tudi naši polkovniki so jih radovedno gledali, zlasti Volodijevski, ki doslej še ni videl Švedov. Ogledoval jih je, kakor gleda volk ovce, ter si zelo vihal brke.

Kovalski se je spustil v razgovor s častnikom; povedal je, kdo je in koga pelje, ter prošal tovariša pridružiti se mu na potovanju radi večje varnosti. Toda častnik mu je odbil prošnjo, ker je imel naročilo, pogledati kolikor mogoče daleč v global dežele. Zagotovil pa je Kovalskega, da je pot popolnoma varna, kajti švedski oddelki so že prehodili navskriž vso pokrajino. Pomirjen s tem zagotovilom, si je Kovalski oddahnil v Šavli, na to pa se je odpravil z jetniki proti vzhodu, da bi došel na veliko cesto, ki drži iz Upite in Roneveša v Biržo.

"Ako nam Zagloba pride na pomoč" reče ob svitu Volodijevski, "mu bo lahko mogoče na tej poti zagraditi nam pot. Nadejam se, da je že došel iz Upite."

"Nemara nas že kje čaka," omeni Stanislav Skretuski.

"Jaz sem se vedno nadejal, dokler nisem zagledal Švedov," omeni Stankovič, "toda sedaj se mi zdi, da je zamán vsako pričakovanje."

"Zagloba gotovo misli, kakó bi jih prekanil; v tem je on vsečak."

Za ispiranje ust,

za čiščenje zob in za splošno antiseptično uporabo je Severa's Antiseptol (Severov antiseptol) je najboljši za to ceno. Zahtevajte vedno to pravo, pravilno sestavljeno zdravilo v lekarni. Cena 35 centov in 2c davek.

Kot za Liniment

ne bodete našli boljše, bolj ekonomičnega in tako po nizki ceni kot je Severa's Gethard Oil (Severovo Gethard-olje) katero je poznano že zadnjih 38 let kot izvrstno domače zdravilo za razne bolečine v telesu. Cena je 3c centov in 60 centov, s 2c in 3c davek.

Vaše obisti

zahtevajo nekoliko točnega delovanja vsak dan. Če so te bozne ali oslabljene, njih delavna zmoglost je zmanjšana. Popravite ta nedostatek s tem da vzamete Severa's Kidney and Liver Remedy (Severovo zdravilo za obisti in jetra). Bolečine v hrbtu prenehajo in se izgube. Cena 75 centov in \$1.25, s 3c in 5c davek.

Ustavite Kašelj!

Ne dopustite, da se vleče v prsa prehlad za vso zimo. Temveč ga odpravite takoj. Odstranite prehlajenje s dobro znanim, zanesljivim, okusnim zdravilom za kašelj, katerega ime je kot vam že znano

Severa's Balsam for Lungs

(Severov balsam za pljuča) kateri se je dobro obnesel pri zdravljenju kašlja in prehladov že od leta 1881 ko je prvič podam ljudem na poskušnjo. Od tedaj naprej je postal slavno zdravilo med ljudstvom proti kašlju in prehladom, teško dihanje, zagrienosti, bolno grlo in spazmatični gripi. Je okusno za vžiti. Otroci in odrasli ljubijo to zdravilo. Ne vsebuje nobenega opijata. Se prodaja v vseh lekarnah. Cena je 25 centov in 50 centov, s 1c in 2c davek.

Zahtevajte vedno Severova zdravila v lekarnah. Ako vam pa ni mogoče teh dobiti, pa nam pišite in pošljite nam dovoljno svote denarja s davkom in mi vam bomo poslali vaše naročilo.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Influenza

ali navadni prehlad bi se morali takoj zdraviti. Vzemite eno ali dve Severa's Cold and Grip Tablets (Severove tablete soper prehlad in gripi) dokler vaše čreva delujejo redno. Potem vzemite po eno na vsake tri ali štiri ure dokler se vam zdi da je potreba. Kupite si zavoje teh tablet za 30 centov in 2c davek.

Zaprta čreva

se hitro odpravi, delovanje jeter se ojača in splošna pomoč se spozna ako se vživajo Severa's Liver Pills (Severove jetrne kroglice) v noči. Zboljanje se pokaže še v jutro, brez čiščenja ali drugih bolečih posledic. Cena 25 centov in 1c davek.

Nervoznost

je bolno stanje živcev in kliče po pomoči, odlašanje in ob enem ojačanju s toniko. Vzemite Severa's Nervon (Severov Nervon) po predpisih in kmalu se boste našli na poti okrevanja. Cena \$1.25 in 5c davek.

Pošiljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na

Slovenstvo, Hrvatsko, Dalmacijo in latro.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Ružganko in Romanstvo. Jamčimo se vas poslati denar, onako kot pred vojno, da hode hitro in točno kupljen.

KASPAR STATE BANK

1800 Blue Island Ave., Chicago, Ill.